

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології
Кафедра української літератури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Українська драматургія та театр у

контексті шкільної програми

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський).

Освітня програма: Середня освіта (українська мова і література)

Спеціалізація: 014.01 Українська мова і література.

Спеціальність: 014. Середня освіта.

Галузь знань: 01. Освіта / Педагогіка.

Затверджено на засіданні кафедри
української літератури
Протокол №1 від “26” серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Українська драматургія та театр у контексті шкільної програми
Викладач (і)	Вівчарик Наталія Михайлівна
Контактний телефон	(0342)59-60-74
Е-mail викладача	nataliia.vivcharyk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Упродовж семестру за встановленим розкладом на кафедрі та з розрахунком відповідного часу.

2. Анотація до навчальної дисципліни

Дисципліна «Українська драматургія та театр в контексті шкільної програми» належить до вибіркових дисциплін і вивчається на четвертому курсі в сьомому семестрі. Вона допомагає підготувати студентів спеціальності Середня освіта «українська мова і література» до роботи у школі, поглибити їх знання про особливості розвитку української драматургії та театру, жанрову специфіку драматичних творів, які вивчаються на уроках української літератури. Особливу увагу звернено на театр корифеїв, який розглядається у контексті тогочасного суспільно-історичного та культурного розвитку; творчу співпрацю Л. Курбаса та М. Куліша, які вивели українську драматургію і театр на нові європейські обшири. При викладанні курсу передбачено засвоєння як практичного, так і теоретичного матеріалу (драма як рід і жанр літератури, вид сценічного мистецтва). Щоб закріпити вивчене про український театр і драматургію, студентам рекомендовано переглянути вистави, що в майбутньому допоможе їм працювати класними керівниками, педагогами-організаторами.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою курсу є поглибити знання, що стосуються особливостей поетики драматичних творів, розвинути практичні уміння аналізувати драматичні твори, простежити особливості формування і розвитку національного театру.

Цілі вивчення дисципліни – сприяти усвідомленню взаємозв'язків літератури та театру, їх ролі в збереженні національної свідомості; удосконалювати вміння студентів зіставляти художні твори, забезпечити оволодіння студентами необхідною термінологією; формувати вміння та навички наукової роботи студентів під час виконання ними рефератів і доповідей з питань, винесених на самостійне опрацювання; розвивати творчу уяву студентів; сприяти виробленню в них власних поглядів на явища літературного процесу, вільних від ідеологічної заангажованості та спрямованих на сприйняття естетичної самоцінності літератури рідного краю в контексті українського національного та світового письменства.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій і методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

Загальні компетентності:

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області й професійної діяльності вчителя.

ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології в практичній діяльності.

ЗК 5. Здатність вільно і грамотно, усно та письмово спілкуватися державною мовою, утверджувати національні гуманістичні ідеали, мовне й культурне багатство України.

Фахові компетентності:

ФК 1. Здатність активно застосовувати професійно-профільні знання, уміння й навички з мовознавчих, літературознавчих, психолого-педагогічних дисциплін із використанням передових освітніх технологій у загальноосвітніх навчальних закладах різних типів.

ФК 8. Здатність до володіння основними мовознавчими і літературознавчими поняттями, здатність застосовувати їх у процесі аналізу та інтерпретації текстів різних стилів.

ФК 9. Здатність розглядати літературні тексти, явища і факти в контексті української та світової культури, виявляти специфіку літературних напрямів, течій, шкіл; уміти аналізувати індивідуально-авторський стиль окремих письменників.

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Використовувати гуманістичний потенціал рідної й світової літератур для формування духовного світу молодшого покоління громадян України.

ПРН 7. Уміти працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), віднаходити, обробляти й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі.

ПРН 9. Володіти різними видами аналізу художнього твору, визначати його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.

ПРН 22. Здатність навчатися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набути під час навчання кваліфікацію.

ПРН 23. Здатність аналізувати й вирішувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на підставі сформованих ціннісних орієнтирів, визначати власну соціокультурну позицію в полікультурному суспільстві, бути носієм і захисником національної культури.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		12	
семінарські заняття/практичні/ лабораторні		18	
самостійна робота		60	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
7	014 Середня освіта	4	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	лекції	практ. заняття	сам. роб.
Тема 1. Генеза давнього українського театру.	2		6
Тема 2. Вивчення драматургії на уроках української літератури в 9-му класі.	2	2	8
Тема 3. Театр в контексті збереження національної ідентичності.	2	2	6
Тема 4-5. Драматичний доробок І. Карпенка-Карого у контексті діяльності театру корифеїв.		4	8
Тема 6-7. Вивчення драматургії Лесі Українки у 10 класі. Самостійна робота на парі (до 30 хв).	2	4	8
Тема 8. Драма В. Винниченка «Чорна Пантера і Білий Ведмідь», рекомендована для самостійного читання у 10 класі.	2	2	6
Тема 9-10. Українська драматургія і театр 20-30 рр. ХХ століття.	2	4	8
Контрольна робота. Переглянути написати рецензію на виставу, яку переглянули / прокоментувати документальний фільм «Пастка» або «Червоний ренесанс».			10
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

<p>Загальна система оцінювання навчальної дисципліни</p>	<p>Оцінювання успішності студентів здійснюється за національною шкалою («5», «4», «3», «2») та шкалою ЄКТС.</p> <table border="1" data-bbox="603 257 1369 672"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Сума балів за всі види навчальної діяльності</th> <th rowspan="2">Оцінка ЄКТС</th> <th colspan="2">Оцінка за національною шкалою</th> </tr> <tr> <th>для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики</th> <th>для заліку</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90 – 100</td> <td>A</td> <td>відмінно</td> <td rowspan="5">зараховано</td> </tr> <tr> <td>80 – 89</td> <td>B</td> <td rowspan="2">добре</td> </tr> <tr> <td>70 – 79</td> <td>C</td> </tr> <tr> <td>60 – 69</td> <td>D</td> <td rowspan="2">задовільно</td> </tr> <tr> <td>50 – 59</td> <td>E</td> </tr> <tr> <td>26 – 49</td> <td>FX</td> <td>незадовільно з можливістю повторного складання</td> <td>не зараховано з можливістю повторного складання</td> </tr> <tr> <td>0-25</td> <td>F</td> <td>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> <td>не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> </tr> </tbody> </table> <p>Максимальна сума балів, яка присвоюється за курс, становить 100 балів, з яких: практичні заняття – 50 балів (розраховується як середнє арифметичне усіх отриманих на практичних заняттях оцінок), 50 балів (презентації – 10 балів, контрольна робота – 20 балів, КСР – 20 балів).</p> <p>Мінімальна кількість балів для зарахування курсу – 50 балів.</p> <p>Студент, який не набрав 50 балів, має право скласти залік за відомістю № 2, № 3.</p>	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку	90 – 100	A	відмінно	зараховано	80 – 89	B	добре	70 – 79	C	60 – 69	D	задовільно	50 – 59	E	26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС			Оцінка за національною шкалою																									
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку																										
90 – 100	A	відмінно	зараховано																										
80 – 89	B	добре																											
70 – 79	C																												
60 – 69	D	задовільно																											
50 – 59	E																												
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання																										
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни																										
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Самостійна, контрольна робота. КСР є складовою частиною діагностики знань. Їх виконання передбачає висвітлення проблемних питань.</p>																												
<p>Практичні заняття</p>	<p>Поточний контроль рівня знань студентів проводиться на кожному практичному занятті та включає перевірку навичок ідейно-художнього аналізу художніх текстів, знань з теорії літератури та літературно-критичного дискурсу (усно/письмово, з використанням навчальної форми презентацій, рефератів).</p> <p>Поточне оцінювання усіх видів навчальної діяльності студента здійснюється в 5 бальній шкалі.</p>																												
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані під час аудиторних занять, при виконанні самостійної, контрольної роботи.</p>																												
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Форма контролю – залік.</p> <p>Студент, який не набрав 50 балів, користується правом перескладання заліку за відомістю № 2, № 3.</p> <p>Студент, який не набрав 50 балів за відомістю № 3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ЄКТС) в умовах ЄКТС або відраховується з навчального закладу.</p>																												

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до [«Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»](#), та індивідуальним графіком, відповідно до [«Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»](#).

Академічна доброчесність. У [«Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника»](#) встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно і доброчесно.

За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає [Комісія з питань етики та академічної доброчесності](#) при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі.

Відвідування занять урегульовано [«Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»](#).

У разі пропуску занять здобувачі освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання поточного і підсумкового контролю.

Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує [«Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»](#).

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra та ін.

8. Рекомендована література

Основна:

Бондарева О. Сучасна українська драматургія про війну як про трансгенераційний досвід українства. *Збірник матеріалів Міжнародної наукової конференції “Україна та Європа: культура в глобальних викликах сьогодення”*. 2023. С. 40-42.

Бондарева О. Сучасна українська military-драма. *Кіно-Театр*. 2023. № 4. С. 8-10.

Василіук М. Жанрово-композиційні особливості п'єси Миколи Куліша «Патетична соната». *Слово: Прикарпатський вісник НТШ*. № 2 (54). Івано-Франківськ: Видавництво Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу, 2019. С. 321-325.

Веселовська Г. Дванадцять вистав Леся Курбаса. Навч. Посібник для вищ.навч. закладів культури і мистецтв. К.: ДЦТМ ім. Леся Курбаса, 2005. 320 с.

Вівчарик Н. Вивчення творчості Івана Карпенка-Карого на уроках української літератури в 10 класі. *Дивослово*. 2020. № 9. С. 15-20.

Вівчарик Н. Імагологічна проблематика в драматичній поемі Лесі Українки «Бояриня». *Волинь філологічна: текст і контекст*. 2021. Вип. 32. С. 89–102.

Вівчарик Н. Полікультурне подвижництво. *Слово: Прикарпатський вісник НТШ*. № 16 (63). Івано-Франківськ: Видавництво Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу, 2022. С. 419-420.

Вівчарик Н. Трансформація євангельського сюжету в п'єсах «На полі крові» Лесі Українки. *Ideologist of the National Aristocracy (in the honor of the 150th anniversary of the birth of Lesya Ukrainka). Materials of the All-Ukrainian scientific-practical conference with international participation: збірник наукових праць за матеріалами всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю 25 – 26 лютого 2021 року / науковий редактор Тетяна Єщенко*. Львів: Друкарня Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, 2021. С. 20-25.

Голик О. Винниченко-драматург. *Українська мова й література в школах України*. 2016. № 9. С. 59-63.

Дем'янова С. Жанрові особливості української та польської драми про владу землі другої половини ХІХ–початку ХХ століття: дис. канд. філол. наук: 10.01.05. К.: НАН України, Ін-т л-ри ім. Т. Шевченка, 2016. 188 с.

Дзісь О. Іван Котляревський «Наталка Полтавка». 9 клас. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2015. № 22-24. С. 45-48.

Драматургія. *Історія української літератури в 12 томах. Т. 6*. К.: Наукова думка, 2022. С. 881–986, 1003–1037.

Дробот Н. Марко Кропивницький – батько українського театру. Інтегрований дослідницько-пошуковий проект. *Українська мова та література*. 2018. № 11-12. С. 46-60.

Другова М. Вивчення творчості Миколи Куліша. Сатиричне викриття бездуховності обивателів, що зрікаються своєї мови, культури, родового коріння за п'єсою М.Куліша «Мина Мазайло». Конспект уроку, 11-й клас. *Українська мова та література*. 2018. № 17-18. С. 38-44.

Курбасівські читання: Наук. Вісник / Нац. Центру театр. мистец. імені Леся Курбаса; Редкол.: Н. Корнієнко (голова) та ін. К.: [НЦТМ ім. Леся Курбаса], 2022. №17: Курбас. Війна. Ідентичність. 275 с.

Луцак С., Вівчарик Н. Драматична домінанта новелістики Василя Стефаника. *Слово: Прикарпатський вісник НТШ*. № 16 (63). Івано-Франківськ: Видавництво Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу, 2022. С. 254-262.

Мартінова М. П'єса Івана Котляревського «Наталка Полтавка» – своєрідне дзеркало моральних чеснот найвищого рівня. *Українська література, 9 клас. Українська мова й література в школах України*. 2015. № 9. С. 41-44.

Павлішена Л. Суспільно-моральні аспекти відтворення ментального типу українця у комедіях І. Карпенка-Карого. [Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки](http://www.npkpnu.edu.ua/ua/naukovi-praci-kam-janec-podiljskogo-nacjonalnoho-universitetu-imeni-ivana-ogienka-filologichni-nauki). 2013. Вип. 34. С. 380-383. file:///C:/Users/ifcem/Downloads/Npkpnu_fil_2013_34_106.pdf

Пархитько Н. Іван Котляревський. Дорога до висоти. Урок, 9 клас. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2016. № 16-18. С. 34 -39.

Товт О. Історична та художня правда в трагедії М. Костомарова «Сава Чалий». *KELM (Knowledge, Education, Law, Management. Łódź: PIKTOR, 2018. № 2 (22). P. 138-148.*

Сидоренко Ю. Аналіз образів-персонажів міфологічного походження в процесі вивчення літературного твору в школі (9-11 класи). *Українська мова й література в школах України*. 2019. № 6. С. 37-40.

Сучасна драматургія: жанрові трансформації, модифікації, новації: монографія / Є. М. Васильєв. Луцьк : ПВД «Твердиня», 2017. 532 с.

Франчук М. Традиційні мотиви в драмі Т. Шевченка «Назар Стодоля». *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. 2014. Випуск 1 (31). С. 261-264. <http://eprints.zu.edu.ua/23573/1/3.pdf>

Хороб С. Означений словом шлях (літературна діяльність Леся Курбаса). *Прикарпатський вісник НТШ. Слово*. 2023. Вип. 18 (69). С. 272-287.

Хороб С. Слово. Мистецтво. Життя (статті, ескізи, рецензії, спогади). Івано-Франківськ. Місто НВ, 2021. 380 с.

Хороб С. Сторінки історії української драматургії кінця XIX-початку XX століття. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2018. 236 с.

Хороб С. Типологія авторських моделей художнього мислення в українській та західноєвропейській символістській драмі. *Прикарпатський вісник НТШ. Слово*. 2022. Вип. 17 (65). С.189-209.

Янкова О. Іван Котляревський «Енеїда». Уроки з теми 9 клас. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2014. № 25-26. С. 27-35.

Янкова О. Тестові завдання до теми «Життя і творчість Івана Котляревського». *Українська мова й література в школах України*. 2014. № 7-8. С. 28-33.

Яременко Н. Народознавчі елементи як засіб формування національної самосвідомості учнів на уроках української літератури. *Рідна школа*. 2006. № 10. С. 30-32.

Додаткова:

Вівчарик Н. Жанрові трансформації у п'єсі Івана Карпенка-Карого «Мартин Боруля». *Вісник Прикарпатського університету: Філологія*. Вип. 40-41. Івано-Франківськ: «Місто НВ», 2013-2014. С. 134-137.

Діалог і діалогічність в українській літературі XIX–XXI ст. / За загальною редакцією проф. Малютіної Н. Одеса : ОНУ імені І. Мечникова. 2013. 288 с.

Джурбій Т. Українська драма II-ї половини XIX століття за запозиченими сюжетами: транспозиція змісту (на матеріалі творів М.Старицького та М.Кропивницького : дис. канд. філол. наук: 10.01.05. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський нац. Ун-т ім. Івана Огієнка, 2011. 181 с.

Жила С. Вивчення роману Володимира Винниченка «Чорна Пантера і Білий Ведмідь» у ВНЗ і школі. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2006. № 9. С. 22-27

Ковалик М. Типологія жіночих характерів у прозі та драматургії В. Винниченка 1902–1923 рр. : дис. канд. філол. наук: 10.01.01. Кіровоград : Кіровоградський держ. пед. ун-тет імені Володимира Винниченка, 2007. 211 с.

Ковпик С. Мікро- та макропоетика української драматургії першої половини XIX століття: автореф. дис. д-ра філол. наук: 10.01.06, 10.01.01. К. : Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2011. 36 с.

Кореневич М. Типологія та поетика драм Миколи Куліша у контексті європейської «нової драматургії»: дис. канд. філол. наук: 10.01.05. К. : Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, 2001. 192 с.

Речка А. Жанрова специфіка «драми для читання»: дис. канд. філол. наук: 10.01.06. К. : НАН України. Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка, 2002. 172 с.

Сучасна та класична українська п'єса на сценах театрів у 1930-х роках. К. : Інтертехнологія, 2006. 283 с.

Шкляр В. Теорія і методика уроку вивчення й аналізу художнього твору (за сатиричною комедією І. Карпенка-Карого «Хазяїн»). *Українська література в загальноосвітній школі*. 2010. №1. С. 19-23.

Інформаційні ресурси:

Prometheus <https://prometheus.org.ua/>

Живі письменники <https://nus.org.ua/articles/pysmennyky-zapysuyut-video-dlya-shkolyariv-yak-tse-vykorystaty-na-urokah/>

Медіасервіс MEGOGO (безкоштовний доступ проєкт «Укрліт» – це понад 250 озвучених творів зі шкільної програми з української літератури (5-11 класи). Проєкт реалізується медіасервісом MEGOGO та Міністерством освіти і науки України за інформаційної підтримки Міністерства цифрової трансформації України та платформи Дія. Освіта.).

<https://www.kurbas.org.ua/projects/almanah17/2022.3.pdf>

<https://www.kurbas.org.ua/dramlab/dramlibrary.html>

<https://www.kurbas.org.ua/avanscena/avan.html>

<http://tmf-museum.kiev.ua/>

<https://mari.kyiv.ua/>

Викладач _____ доц. Вівчарик Н. М.